

Status over Handels- og Søfartsmuseets bibliotek

Af

BERT BLOM

Handels- og Søfartsmuseets fine og omfattende bibliotek med maritim litteratur har i mange år trængt til forbedrede forhold. Takket være bevillinger til et beskæftigelsesprojekt er arbejdet hermed nu sat i gang, og i artiklen orienterer bibliotekar Bert Blom om den nuværende tilstand, de udførte og de kommende opgaver.

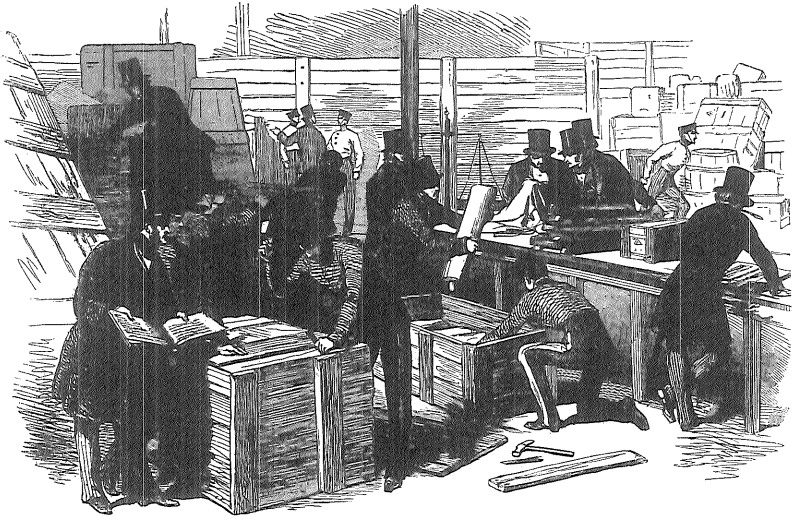
Tidligere tilstande

Det kan vist desværre ikke nægtes, at museets bibliotek har ført lidt af en hensygnende tilværelse i museets snart 70-årige historie, idet dokumentindsamlingen (bøger, periodica og tidsskrifter m.m.) så at sige næsten udelukkende har været overladt til den pleje, som personalets »venstre hånd« har kunnet afse i ny og næ, når den ikke nødvendigvis har været »tøjret« til andre mere presserende opgaver.

Tid efter anden har der - bl.a. i årbøgerne - været harceleret over bibliotekets ret kummerlige forhold, der i lighed med andre af museets øvrige faciliteters - eller manglende sådanne - kan udmøntes i trange, uhensigtsmæssige pladsforhold med kulde, fugt og manglende pleje med de deraf opståede skavanker og mangler for materialebeholdningen til følge. Tidligere manglede der endogså lys i biblioteket, hvilket gjorde en lommelygte til det vigtigste redskab, når man skulle på opdagelse i bøgernes umådelig interessante og overordentlig spændende verden.

Det eneste positive - der kan siges om det mørke, der rugede på hylderne og i alle krogene - er, at det barmhjertigt dækkede de sørgelige kendsgerninger i form af litteraturbeholdningens reelle tilstand, der brutalt blev bragt for en dag, da lyset blev »opfundet«.

Det siger sig selv, at sådanne forhold ikke ligefrem bidrager til den effektive udnyttelse af bibliotekets yderst værdifulde samling af

Biblioteket midt i flytterodet. (Billedet er lånt fra »The Illustrated London News«, no. 475. - Vol. XVIII. Saturday, March 22, 1851, s.223). *The Library in a mess due to removals. (The picture is borrowed from »The Illustrated London News«, no. 475.- Vol. XVIII. Saturday, March 22nd, 1851, p.223).*

dokumenter og da slet ikke til *den* nødvendige og tilfredsstillende formidling, der burde være en selvfølge for et godt fungerende bibliotek.

Derfor må det også kunne hilses med tilfredshed af alle parter - og ikke mindst af undertegnede - at det nu så småt er begyndt at lysne for bibliotekets fremtid nogenlunde samtidig med, at der nu endelig kastes lys over museets udstillingsgenstande, malerier etc....

Sket indtil den 1.4.1984

På grund af ovennævnte fortvivlende biblioteksforhold, og fordi der er åbnet en mulighed for at rykke ind i militærets tidligere hovedbygning efter dets »udrykning« fra Kronborg - samt af økonomiske grunde - søgte museet en såkaldt langtidsløst bibliotekar gennem arbejdsformidlingen til et syv måneders jobtilbud i perioden

1.10.1983 til 1.5.1984 med det hovedformål at revidere den bestående beholdning af litteratur og løbende registrere indstrømmende dokumenter for således at forberede den imødesete flytning til større, bedre og mere formålstjenlige lokaler.

Til alt held for forfatteren, blev ansøgningen godkendt og arbejdet som følge deraf iværksat fra og med den 3.10.1983.

En revision er altså påbegyndt - men langt fra fuldendt, en udflytning er så småt i gang, og forberedelsen til hovedflytningen er således en kendsgerning.

Af indlysende grunde kan ét menneske alene ikke overkomme både at revidere en litteratursamling på ca. 25.000 bd. med tilhørende plads- og emnekartoteker bestående af ca. 60-70.000 kartotekskort, nyregistrere tilstrømmende litteratur, deltage i forefaldende arbejde samt flytte både bøger og reoler inden for et tidsinterval på kun syv måneder. Derfor har museet da også søgt Arbejdsmarkedsnævnet i Frederiksborg Amt om bevilling til oprettelse af et såkaldt jobskabelsesprojekt kaldet »Overflytning af bogsamling«.

Dette projekt er nu også blevet bevilget og skal finde sted fra den 1.5.1984 til 31.12.1984 med mulighed for forlængelse. Denne bevilling medfører helt konkret, at museet/biblioteket i det pågældende tidsrum har fået to nye medarbejdere, henholdsvis en kontorassistent og en altnuligmand, og disse skal altså bl.a. i fællesskab med undertegnede sørge for, at biblioteket bliver flyttet, genopstillet og - om muligt - færdigrevideret til en snarlig genåbning.

Her kan jeg desuden tilføje, at hovedflytningen af biblioteket forventes at ville finde sted sidst i 1984 alt efter hvilke dispositioner, der evt. bliver truffet fra anden side.

Da de nuværende reoler, der - tålmodige men trætte - i årevis har båret deres tonstunge byrder af historiske kendsgerninger med skibes og mandskabers farverige beretninger fra alle have og verdensdele, nu efterhånden må anses for at være mindre velegnede til brug i et velfungerende bibliotek, har museet søgt fondsmidler til indkøb af enten nye reoler og kartoteksskabe eller til en hårdt tiltrængt supplerings af samme - altså til en nødvendig fornyelse, der med den

dyreste løsning formodentlig vil være af en størrelsesorden på i alt ca. 200-250.000 kr.

Desværre er der - i skrivende stund - ikke tegn på, at en sådan appelsin vil falde i museets turban, og vi må derfor se i øjnene, at vi eventuelt vil blive tvunget til at genopstille og således genanvende de gamle reoler i en ny periode, hvis vi ellers kan få samling på dem igen. Reolerne er nemlig bygget på stedet i det nuværende lokale og - for en dels vedkommende - af typiske efterkrigsmaterialer, krydsfinér på rammer, men kun på den ene side af rammerne.

Nogle tal

Bibliotekets beholdning af litteratur består af ca. 25.000 bd., bøger, periodica og tidsskrifter m.m., men et mere nøjagtigt tal vil naturligvis blive søgt tilvejebragt efter fuldendt revision, og vil formodentlig dukke op til næste år.

Tilvæksten er - af endnu uafklarede årsager - ret svingende, og ved granskning af bibliotekets tilvækstprotokoller, som desværre er ufuldstændige, kan denne påstand underbygges med følgende tal for den sidste 5-årige periode.:

Registrerede titler:

Tilvækst jfr. protokol: 1979	-	155
Tilvækst jfr. protokol: 1980	-	316
Tilvækst jfr. protokol: 1981	-	375
Tilvækst jfr. protokol: 1982	-	252
Tilvækst jfr. protokol: 1983	-	332
Tilvækst i 5-års perioden i alt:		1430

Ovenstående tal viser altså, at litteraturbeholdningen årligt øges med et gennemsnitligt tal på ca. 300 bd., hvilket nok er noget i underkanten af, hvad tilvæksten egentlig burde være. Hertil kan dog føjes et mindre - og hidtil ukendt - antal af uregistrerede dokumenter.

På grund af museets økonomi er der desværre ikke råd til de helt store og dyre, men undertiden nødvendige, boganskaffelser. Dette

understreges bl.a. af den kendsgerning, at af de 332 bind, der udgør tilvæksten i 1983, er kun de 44 titler bestående af abonnementer, subscriptions og løssalgsbøger direkte indkøbt af museet for i alt 8.026,60 kr.

Museet har endvidere ifølge vor protokol ialt 155 bytteforbindelser i form af lignende institutioner som vor egen fordelt i ind- og udland, med hvilke vi bytter os til årbøger, tidsskrifter, afhandlinger og udstillingskataloger m.m. for venneskabets årbog.

De på denne måde erhvervede bøger udgør løselig anslået hovedparten af bibliotekets årlige tilvækst med omkring 210-20 titler, og de resterende ca. 70 titler består af gaver fra navngivne såvel som fra anonyme givere.

Alle disse tal fra 1983 må imidlertid tages med et nødvendigt forbehold, idet en del af de indregistrerede titler tilsyneladende har »ligget over« fra 1982 og før på grund af manglende personale og dermed manglende tid.

Om udlån og formidling

Museets bibliotek har - af flere forskellige årsager - i de senere år været nødsaget til at gennemføre en begrænsning af udlånsvirksomheden således, at den i øjeblikket kun omfatter udlån til interne og eksterne medarbejdere, til maritime forskere (forfattere, oversættere o.lign.) samt til andre lignende institutioners medarbejdere.

Endvidere anvendes biblioteksbeholdningen naturligvis på lige fod med museets øvrige arkiver i informationsarbejdet rettet mod alle øvrige maritimt interesserede.

Et eksakt tal på henvendelser (personlige, pr. brev eller pr. telefon) i denne omfattende og mangeartede informationsvirksomhed kan ikke tilvejebringes, da museet nødvendigvis prioriterer selve informationsvirksomheden (dvs. formidlingen) højere end processen med at føre statistik over henvendelserne.

Flytningen af administrationen, arkiverne og biblioteket plus revisionen ved samme lejlighed samt de forventede bedre faciliteter vil utvivlsomt i forening give museets medarbejdere samt dets bru-

gere og gæster langt bedre arbejdsforhold og større overblik og vil dermed også medvirke til at skabe en bedre formidling i fremtiden.

THE LIBRARY OF THE DANISH MARITIME MUSEUM STATUS OVER 1983

Summary

Conditions in the Library have up until now been lamentable as the premises (which for a great number of years have been used to store documents) are cold, dark, and damp.

However, we have now been promised that in the course of 1984-85 we can move into better premises in what was formerly the main building of the Armed Forces. As a result, a librarian and two assistants have been appointed to a project which first and foremost involves the removal and an inventory of the Library's stock of approx. 25,000 volumes.

The purpose of the move is, of course, not only to create better facilities for the safe-keeping of our stock of literature, but also to provide both the Museum's own staff and the Library's users in general with a better overall view of the Library.

The Library's collection of documents is mainly at the disposal of maritime researchers, authors, and translators - but also for people with a general maritime interest.

The removal and the inventory are already in full swing as these lines are being written...